

BEREGI ÚJSÁG

TÁRSADALMI, VÁRMEGYEI ÉS KOZGAZDASÁGI ÉRDEKŰ HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beregszász, 4. sz. Beregszász.

Feladványok, pályázatok:
Kaszab Soma

Szerkesztő:
Dr. Bálint Jenő

Előfizetési ár:
Egész évre 8 kor. Községek részére 5 kor. Egyes szám ára 20 f.
Hirdetési díjak: megállapodás szerint.

Az iparosok és a szociálizmus.

Az élet ma már sokat követel. Becsületnek, munkásnak, hűnek lenni nem elég. Jogos számításuk az érvényesülésre és előmenetelre csak azoknak lehet, akik a normális munkánál napról-napra, szigorú következetességgel, valamivel többet dolgoznak a megszerzett ismereteikhez napról-napra szigorú következetességgel, valamit hozzácsatolhatnak. Carnegie mondja ezt, aki mendásvál nem tapsókat, hanem milliókat szerzett.

Ki-ki annyit ér, amennyije testi-ekben, lelkiekben van, s az élet szemét megcsalni már nem lehet, vagy ha igen, csak pillanatra. A mi országunk az apostolok országa. Minden eszmének, minden igének meg van itt a maga apostola bőven. De ez az apostol, aki végig járja az országot, lánggra tudná gyújtani azzal az igével, hogy folyton-folyvást tanulni kell minden téren mindenkinek, — ez az apostol sokat megérdemelne.

Voltak boldog idők, mikor megéltünk a diésekből, voltak, mikor megéltünk a panaszokból. — ma sem egyikből, sem másból nem lehet már megélni és a reform — és revízió — tervvel is csak magunkat áztatjuk.

Az élet a maga meztelen valóságával tartja karján szemünk elé sanyaru gyermekét: a szükségét, amely napról napra nő és sivalkodó hangon kenyeret kér, kenyeret és egyelőre semmi mást, de azzal is sokat kér. És halomra dől sok művész rendszer, sok ragyogó szellemi építmény, sok kaeskarings paragrafus, mert nem tud kenyeret adni. S az emberiség betevő falatjával, sorra, rendre leltározni kezdi a nagy közvagyon, azt, amit az Isten adott s azt, amit az ember teremt. Fűrkeszi eloszlását, mérlegeli, hogy megkapja-e mindenki a jogos keresményét. A milliók és milliárdok, a melyek felgyülemlekednek, nem azokból a fillérekből szüremlekednek-e össze, melyeket a szegények falatjából elharap a kapzsiság? Keresi a rendszert, az új törvényt, mely az igazságtalanságokat szabályozná s a gyengérek az erős ellen védelmet nyujtanak.

És megszületik a szociális gondolkodás, a materiális világnézet, mely a maga szemével és lelkével nézi a dolgokat s a társadalmat felosztja egyszerűen munkaadókra, munkásokra és fogyasztókra, vagy keresőkre és eltartottakra.

Ez előtt a gondolkodás előtt leomlanak a kínai válaszfalak a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem között, benünk csak a nemzeti munka egy-egy

irányát látja, melynek alkalmazkodnia kell a többiekhez. És a haza eszmének úgy áll mint a szigorú édesanyaé, aki egyforma szívet gondoskodik minden gyermekéről, nem engedi, hogy egyik nélkülözzön, s nem türi, hogy a másik pazaroljon.

Lebbentsük kissé meg a szociális gondolkodás függönyét s tekintsünk bele csak egy kis villanásra abba a gondolatvilágba, a mely a szociális tan mögött rajzik. Ez a tan azt tudja, hogy van egy sok millió tagu család, az emberiség, mely mindennap eszik s érzelmeikkel, erkölcsökkel és szokásokkal társadalmat alkot.

Van ezután termelés, mely ezt a családot mindennel ellátja.

Kell lenni végül törvénynek melyet az emberiség öröktől fogva kutat, soha teljesen meg nem talált, bár érte tüzőn és véren százszor keresztül ment, kell lenni törvénynek, mely a termelést úgy végzi s javait úgy osztja meg, hogy ezzel egy emberiség nagy családjának boldogságát, testi lelki gazdagságát biztosítja. A világot ellátó termelésnek tényezői: a természet és a munka. Ez a kettő összefoglal minden értéket, ami a világon van és a sarktétele a társadalmi politikai gazdaságtannak, hogy „minden vagyonnak atyja a munka és anyja a föld.”

„BEREGI ÚJSÁG” TÁRCÁJA.

A stratégia.

Írta: Csuka Ferenc.

Stratégiát a kadét voltaképpen nem tanul. Híret hallja eszében, mint baka a kávénak. A stratégiát általában a legöregebb generalisoknak se fáj a fejük: annál turesabb, hogy egy szeplős kis kadétnak a szíve sajadt bele.

De tanítunk rendet, hölgyeim és uraim, mert Önök még azt hiszik, hogy hősünk beleszeretett a stratégiába. Pedig dehogyan! Reinhold von zu Mayer masodéves kadét egy eszászari és királyi bakfís, a Loewenburg ezredes ur esziri leánya után bomlott. Történelmi igazság kedvéért megjegyzem, hogy mindezekből eszében a „von und zu” nevezhető legbekapott koholmány, mely minden alapot nélkülöz. — amennyiben a Mayerek kiterjedt és tiszteltre méltó családja mind e mai váltólejáratos napig sem „von” sem pedig „zu”, semmiféle nemességet se kapott. Ez kizárólag a kis kadét vizitkartyáin szerepel, aranysegélyt merített papírosan. Hanem ami a szerelmet illeti . . . nos, az éppen olyan bizonyos és valóságos volt, minihogy tavasszal az ibolyák nyílnak, hogy a nap

vidáman ragyog . . . és hogy az ibolyánál, no de még a derült égnél is kékebb szeme, verőfénytel ragyogóbb szöke haja van annak a kineztári hölgyikének, aki után a kadét, a kadétok és diákok neveteltérés nélkül epedtek, bomlottak és bukdostak a vizsgákon. Bizony!

Tragikus történetünk színhelye a helyőrségi tennispálya.

Ezek előre becsajátása után fölhívom becses figyelmüket arra a körülményre, hogy egy novellaszertien langyos junius alkonyaton, úgy fél hét táján, a fentemlített cs. és kir. bakfís, Fräulein Elsa, ezzel a megdöbentő kérdéssel fordult imádójához:

— Mondja csak, Mayer, mi az a stratégia?

— A stra . . .

Ennyit felelt a kadét és megakadt. Rökönyödött bámult szét a tennisz pályán és nezegette a tanácstalan levegőt, ahol a piros lapdák ide oda röppentek. A játékosok rikoltása: „Play! Ready!” artikulálatlan bögecsék és vitások gyanánt zúgott koponyájában és e percben szívesen halt volna meg a monarchiáért.

Kábultságából Elza rázta föl. A makacs kis perszóna indulatosan ismételte meg kérdését, sőt a kicsi lábával toppantott is hozzá. A kadét belátta, hogy kellemetlen dol-

ha a hős lovagról kisül, hogy irtózatosan, rengetegül, piramidálisan nagy csacsi.

Ez az utóbbi fölöttébb kellemetlen és ennek folytán elhatározta, hogy inkább hazudik, de megmondja, mi fan terem a stratégia? Hogy eszik e vagy isszák? Sőt kész lenne a puskaort is újból fölfedezni, ha egy hölgy, kivált az ezredes ur leánya kívánná. Hej, a puskaort, a puskaort nem is volna nehéz. Salétrom, kén meg izé. Hanem a stra . . .

— Ejnye Mayer! Harmadszor kérdem, mi az a stratégia?

— Nagyon szeretné tudni?

— Nagyon. Még pedig azért, mert azt hiszem, hogy valami pikáns értelme van.

— Biztosítom, hogy nem.

— Ördögöt! A papám ma reggel az őrnagygyal suttogott. Es nevetve ejtette ki ezt a szót, hogy stratégia. Biztosan valami jó kis disznóság. No, Mayer, mondja n.ár. Nekem megmondhatja! Nos, nem felel barátom? Nem? Ugyis jó. Rendben vagyunk. Megkérdem Hartmantól.

Ez hatott. A kadét ugyanis féltékeny a harmadéves Hartman Gyurira s nem szeretné magát ezzel a gögös fickóval lefőzteni.

— Hja, a stratégia, amely harcászattal is nevezetik, mondhatom, hogy nagyon egyszerű, illetőleg óriási tudomány. Roppant nehéz. Ahogy vesszük. Nekem nem nehéz. A kisujjamban van.

A termelés eszközei a tőke és a gép.

A föld és a munka — ez a mi mindenségünk.

A föld az istenség hitbizománya az emberség számára. Örök, elpusztíthatatlan és kimeríthetetlen tőke. A földről a fiú szeretet azon leggyöngédebb, legmelegebb, legtiszteletadóbb hangján szabad csak szólni, amelylyel az édes anyjáról szól az ember.

És a munka, a termelés motor ereje, ép oly örök, elpusztíthatatlan és kimeríthetetlen kincse az emberiségnek, mint maga az anyaföld. Millió és millió szívvvel, lélekkel, ésszel bíró eleven motornak örök időkre biztosított újjászülető ereje, mely földdel összekötve teremteni képes.

E párosuló ket őserő törvényes szülötte a gazdaság, az egyetemes emberi jólét, az ember teremtésének első és utolsó célja . . .

A bérkocsikról.

Ahol a személyi forgalom lebonyolítására csak oly primitív eszközök állnak a lakosság rendelkezésére, mint Beregszászban is, ott ezen eszközöket — e járműveket praktikusabb hiányában — a legnagyobb mértékben felkarolják, ami felbátorítja a kocsitulajdonosokat, hogy tetszés szerinti bért követeljenek a közönségtől. És ők ezt a lehető legnagyobb természetesség látszatával meg is teszik. Vajmi kevesen mondhatják, hogy olcsón jutottak kocsin erre vagy arra a helyre. Ha valaki kedvezőbb árban akar valamihez hozzájutni, az az alkuhoz folyamodik. Az alkudozást itt is a legajánlatosabb módszernek tartanánk, de ezzel nem lehet célt érni, mert akiből a fiakkeresek nem látják ki a gentlemant, azzal szóba sem állanak, hanem egy határozott összeget mondanak, ami ha tetszik az illetőnek, elkocsizhat a kívánt ponthoz, ha nem tetszik az is jó, akkor marad; viszont ha elegáns megjelenésű egyénnel van dolguk és ez a kocsizás bére után tudakozódik, nyugodt flegmával válaszolják, hogy: a nagyságos vagy tekintetes urra bizzuk azt. A fizetésnél pedig bármily

gavalléros legyen is az, az orrukat tintorgatják és bajszuk alatt dörmögnek, hogy ez bizony nagyon kevés, most ennyi és ennyi jár. Ha a pasas aztán nem hajlandó a megnevezett összeget fizetni, van mit hallani, nem nagyságozza azt többé, hanem olyan kifejezésekkel látja el, amit soha sem fog elfelejteni.

Van ugyan a kocsi belsejében kitéve valami bértarifaféle, de az nem lehet irányadó, mert maguk a bérkocsisok sem tartják be, 1. azért, mert akkor a magas árt a közönség semmi esetre sem hajlandó fizetni, 2. mert azt maguk a kocsisok sem tartják elég magasnak, 3. pedig, mert csak alkalom kell hozzá, hogy legalább is kétszer akkora bért követeljenek.

Ilyen viszonyok között dehogyan is van valakinek kedve bérkocsizni s hiábavaló, sóhaj kíséretében busan gondolunk azokra a városokra, ahol az embereket még csak egy döcögő omnibusz is, vagy lóvonat, esetleg repülő villamos szállítja kitűzött czeljükhöz.

Valahogy ne szülessen valamely szabaddabb fantáziában az a gondolat, mintha mi itt Beregszászban létesítendő villamos vonat közlekedéséről akarnánk írni. A világért sem. Erről — nemhogy íránk — de még nem is álmodozunk, még ezt a passziót sem engedhetjük meg magunknak, e tárgyat illetőleg. Sokkal szerényebbek vagyunk, semhogy ilyféle merész gondolatok motozkálnának agyunkban. Ezt nem tesszük, ezt a jövő századok nemzedékeire bizzuk, azoknak már talán meg fog adni az a szabadság, hogy üres óráikban a villamos közlekedés gondolatával foglalkozhassanak és arról ábrándokat szövhessenek.

Mi most még irigyebb és egy fokka féltékenyebben azokra a városokra gondolunk, ahol akár van másféle jármű a személyi forgalom lebonyolítására akár nincs — a bérkocsitarifa helyesen és közmegelegedésre szabályozva van. Ez az, amit mi kívánunk és a köz érdekében követelünk! Mert egyetlenegy városi hatóság sem tűri, hogy a közönséget tetszése szerint zsákmányolhassák valamely érdekes csoport, a jelen esetben a fiakkeresek. Bizony nagyon keveseknek támad kedvük fiakkeren vitetni magukat bizonyos helyre. Erre csak azok vetemednek akik rá vannak szarulva. Ezek fizetnek az utért természetesen annyit, amennyit a bérkocsis követel tőlük. Hiszen még sokaknak

élénk emlékezetében lehet a kalandos Buffadó-Bill s tsai munkácsi fellépése. Akkor igen sok beregszászi — mivel másként nem tehette — kocsin rándult át Munkácsra. Rendes körülmények között maximum 10 koronáért viszik oda az utast, akkor, mivel a kocsik kapósak voltak, 16 koronán alul nem vállalkoztak, sőt legtöbbször 20—24 koronát fizettek. Vagy a lóverseny idejében! Ugyancsak kihasználták akkor is az alkalmat! Csak azok tudtak kocsizni, akik vagy gyakran szorulnak kocsijaikra, vagy igen magas bért ígértek. Emelett úgy a lovak, mint a kocsik nagyon sok kívánni valót hagynak maguk után. A lovak — valóságos gebék, a kocsik piszkosak, rondák. Alig akad 1—2 szemrevaló.

A bérkocsisokat a saját érdekükben figyelmeztethetjük, hogy legyenek kíméletesebbek az árakat illetően, mert ebben az automobilos világban nagyon könnyen akad vállalkozó, aki szívesen a kezéig veszi a személyforgalom lebonyolítását, látva azt a busás hasznot, amit a kocsitulajdonosoknál: hoz, továbbá igyekezzenek csinosabb kocsikat meg szebb lovakat használni, akkor inkább lehet arra kilátásuk, hogy a közönség gyakrabban veszi igénybe őket. Az illetékes közegeket pedig kérjük, hogy alkossák meg már vegre a helyes bérkocsitarifát!

S. F.

Vadászpuskák, vadászkuttyák.

Ha a jámbor utas Beregszásznak egyik szomszéd községén halad keresztül — hogy melyik ez a község, megmondja a szerkesztő — meglepődve szemlélheti az uton utfélen csavargó sárga és fekete vadász-kuttyákat, vizslákat és kópákat s önkéntelenül felbuzdul kebeléből ama tény konstatálása, hogy: ejnye be sok tekintetes ur lakhatik ebben a faluban, nem is hinné az ember! Kuttyateremtette! A kuttyák némelyike anynyira elvan látva oldalbordákkal, hogy valdképen aztán egybe sínes. Ezeknek a gazdáj abban a tévhitben él, hogy így könnyebben bír futni a nyul után. Én meg azt mondom, hogy az ilyen koszt nélküli ebet egy jól táplált apanyul a levegőbe hajítja.

Röviden szólva, ezek a vadászekek egyáltalán nem tekintetes urakat tisztelnek gazdájukul, hanem szőlőpásztorokat, volt és leendő vincelléreket, erdő, mezőkerülőket és dologkerülőket. Természetesen akinek vadász-kutyája van, annak vadászpuskája is van. Eddig rendben van a dolog. Kuttyáért, pus-

— Hm. Hát afféle tudomány? Na. Nem hiszem, Mayer. De azért folytassa csak.

— Mindenekelőtt figyelembe kell vennünk, hogy már Napoleon idejében kiváló gondot fordítottak a harcászat tudományos izéjére és mint Napoleon admirális nagyon helyesen megjegyezte a trafaigari csatásikon: „Videant konsules!” — vagyis kérem alás-san . . .

— A lényegét, Mayer! A lényegét akarom hallani.

Egy lapda röppent feléjük és a kadét lába előtt puffant a fűbe. Ez ötletet sugalt neki. Mosolyogva vette föl a lapdát és nagy bölcsen magyarázni kezdett:

— „Sehen Sie gnä! Fraulein Elza, tegyük föl, hogy a rakettem az ágyu, ez a lapda pedig az ágyugolyó. Érti? Na. Már most mire való a stratégia? A stratégia, amely máskülönben harcászatnak is nevezetik, arra való hogy például kiszámítsuk, hány fokos szögben röpítsük az ágyugolyót. Mert a szög nagyságától függ, milyen távolságban esik le. Há: kérem . . . izé. Látja ott a várhegyet?

— Látom.

— Helyes. És rajta a várrmot?

— Látom.

— Kitűnő! Nagyságban egy hadvezér veszett el. És látja-e a régi vár tornyának legcsucsát?

— Koloszális! Piramidális! Epochális! Nos, tehát az volna a feladat, hogy az ágyu-

golyó az ellenséges vártornyának legcsucsára csapjon. Mit tesz ilyenkor a modern katona?

Előveszi a logaritmus-füzetet és vagy Celsius vagy Reomur szerint kiszámítja, hogy az ágyu csövének a tengelye hány fokos szögben hajoljon a horizonthoz. Tegyük föl, hogy ebben az esetben a logaritmus negyvenöt fokot követel Celsius szerint.

— Az nagyon meleg!

— Mi az, hogy meleg? A jó katona eltűri a meleget. Nos, forgatom, forgatom az ágyu csövet (jobbjobban hatalmasan lengeti a rakettet, baljában föltartja a lapdát) . . . Most pontosan a megkívánt negyvenöt fokos áll. A cél: a régi vár ócska tornyának a legeslegcsucsá. Habt Acht! Elsütöm az ágyut. Feuer: ein. — zvei . . . drrrei!

. . . Es akkorát sujtott rakettségével a lapdára, hogy az kilőtt nyilként nagy lapos ívben, bugva surrant át a levegőn. És oh, minő balsors!

— Himmel! Gott!

Sikitott egy nő szaporán. Az ezredesné ő méltósága volt, az inspekciós gardedám. Mivelhogy a neveletlen lapda az ő cs. és kir. orrára, annak is a leghegyire puffant. Az ezredesné vésztojósó komorsággal kelt föl a kerti székből. Villámlo sasszemével rögtön észrevette az elsápadt kadétot és a következő szót mondta tisztán és félreérthetetlenül a siri csöndben:

— Trottili.

Nagyobb nyomaték kedvéért ezt is hozzá-tette:

— Ostoba kakadu.

Es ezzel elviharzott.

A tenniszpartí félbeszakadt Kisebb csoportok képződtek és sugdosva tárgyalták az incidenst. Elza a kerítéshez dőlve, egy akáclevelet tépdesztet fogaival.

A kadét arca krétafehér lett. A szegény fiú de esen kapta fel gyikle-sőjét, miközben a kék nadrágba bujtatott lábszáraival kalimpalt, mint a hadnagyok, amikor kardot kötnek fel. Szemére huzta sikkját, szalutált és busan elballagott.

A bakfi-ok és a kadétek részint nevetve, részint sajnálkozva néztek utána; de mihelyt eltűnt a jegenye soron, ujult erővel folytatódott a játék, de most már gardedám nélkül, szabadon. Magasra röppentek a lapdák, vidám kiáltozás hangzott a kert.

Es a harmadéves Hartmann Gyuri oda-lépett Elza mellé. Összeütötte a bokáját Pelyhedző bajuszka-át nyaggatta — valami ba uszpedrést jelzett — és egy Napoleon önértetével kérdezte:

— Nagyság, a következő partit együtt játszuk, nemde? Hallja: „gemm.” Befejezték. Jöjjön, álljunk ki.

Elza követte a kadétot. És ettől fogva álló két hétig Hartmann Gyurkáról írt regényes sorokat a naplójába.

káért adót fizet, az igaz, hogy nem sokat. És most játszik bele ebbe a furcsa dologba a törvény tulságos szabadelvűsége. Ez megengedi a vadászkutya és vadászpuska tartását, de már arra nem kíváncsi, hogy azok a könnyű vadászebek vajon mely tájakon fognak futtatást rendezni a nyulak és bakok után? Vagy ha rendelkezik az illető vadászterülettel, vajon ott van-e a lajblí zsebben a vadászati jegy, aminek az ára 24 korona.

Sem vadászterülete, sem vadászati jegye egyetlen puskásnak sincs ebben a községben, de azért nincs semmi baj. Egy pár forintért mindenki lehet orvvadász a törvény sziveségéből.

Olyan formán néz ki ez a dolog, mintha a legfinomabb betörő-szerszámokat, kassza-furó-gépeket nyilvánosan árulgatná az állam s figyelmeztetné az illető vevőket, hogy óvatossak legyenek, mert rajta csipés esetén dűtyi vár az illetőre. Akinek sem vadászati jegye, sem vadászterülete nincs, annak sem vadászkutya tartására, sem vadászpuska hordására jogot nem adnék. A vadászebek helyett a kúvaszkutya jobban megőrzi a portát. Önvédelmi eszközzel pedig ott van a furkós bot, vagy a revolver.

Ide tartozik még a szőlőpásztorok dolga is. Ezek a karikás ostor mellett fegyverrel is el vannak látva, hogy ősszel a mezőről a szőlőbe felvonuló nyulakat annál kényelmesebben leterithessék. Minthogy pedig több a szőlőtőke mint a nyul, tessék elképzelni, hogy hány szőlőtőkét söréteznek meg ezek a kocapuskások egy őszi idény alatt? Azt mondják a tudósok, hogy az ilyen sörétezés nemcsak a nyulnak, hanem a szőlőtőkének sem egészséges. Tehát a szőlőpásztorok puska helyett revolverrel látandók el.

Turul.

Mükedvelői színelőadások.

Sehol sem oly kedvezőek mindenféle, de főkében kulturális szempontból — mükedvelői előadások tartására a viszonyok, mint nálunk.

Egyáltalán semmiféle intézményünk nincs, ami a magyarság fejlesztésére és a művelődésre hatással lehetne. Egy 10000 lakosú rendezett tanácsú város és még csak egy kölcsönkönyvtára sincs! Arról pedig nem is szólunk, hogy színészetben milyen ritkán van részünk. Jogosult tehát az a kije'entésünk és óhajunk, amelyben eminens szükségét látjuk a mükedvelői színelőadások gyakori rendezésének. Hogy mennyire igazunk van, mutatja a lefolyt esztendő, 1905. december óta — mint a mely dátum mintegy a mükedvelői előadások sorozatának kezdetét jelenti és amely hónapban egy anyagi és erkölcsi sikerekben gazdag mükedvelői előadás folyt le, amely tehát biztositásul is szolgálhatott, egymásután ébrenadni kezdtek a különféle testületek, egyletek és egyesületek s kezdetüket vették rendszeresen a mükedvelői előadások.

A cél valamennyi esetben a közjót szolgálta, legtöbb pénz az állandó színház társulatnak jutott. Most is két egyesület az állandó színház javára rendezte mükedvelői színelőadásait. Az egyik a „Beregmezei Irodalom és Műpártoló“, amely ritkán hallatja

szavát, a másik a beregszászi Ifjúsági egyesület. Az első szombaton, a másik vasárnap

Mielőtt a két előadás lefoiyásáról referálnánk, az állandó színház kérdéséhez néhány megjegyzést óhajunk tenni, még a disharmonia árán is.

Tudjuk mekkora az áldozatkészség, ha erről az állandó színházról van szó. Egyesek s testületek sokkal járultak hozzá, a város is — ha jól tudjuk — megszavazott bizonyos szubvenciót, az állam sem vonná meg a támogatást, amihez természetesen egy kis utánjárás válna szükségessé, — mert elsőrendű kellék, hogy az anyagiak rendben legyenek. Ezt tudva, csodálatos, hogy ez ügy még mindig — már jó néhány esztendője — vajudik.

Szó sincs róla, nem lehet azt egyszerre nyélbe ütni, sőt prolixitást igényel, azt pedig a legnagyobb készséggel elismerjük, hogy a kezdeményezők igen sokat fáradtak az ügy érdekében s van is fáradozásuknak némi gyümölcse, de sajnosan kell konstatálnunk, hogy a lelkesedés megcsappant, az érdeklődés sokat lohadt az utóbbi időben s az ambíció teljesen kiveszett.

Hogy ez így van, bizonyítja az a holt-pont, amelyen az állandó színház kérdése nyugszik. Soha hang nem hallatszik az ügy miben állásáról, a legsötétebb homály, tapasztalható az e körüli ténykedésről, illetve tétlenkedésről. Ha az a fontos kérdés továbbra is ilyen arányban fog haladni a befejezés felé, akkor csak a jövő nemzedéke fogja leszedhetni ezt a most még csenevész éretlen gyümölcsöt s mi továbbra is boszankodva fogjuk szemlélhetni ezen a kis színpadon való sürgés-forgást.

És most az előadásokról. A szombati mükedvelők egy mulatságos francia vigjátékot a „Válás után“-t adták elő. A lehető legrövidebben a tartalma ez: Duval Henri házaselete boldogtalan, mert az anyósa egy kiszolgált operette diva folyton bosszantja s a feleségét és ellene uszítja, amihez hozzájárul, a férj és feleség ellentétes természete. A férj t. i. zeneszerző, imádja a muzsikát, a felesége elenben undorodik tőle. — Végre is elválnak. A férj másodsor egy olyan nőt vesz feleségül, kit nemrég ismert meg, míg az első feleségét az apósa veszi el Titánban. Az apósnak nem vallja be az anyósa, hogy az ő felesége a veje első neje volt, míg Duval Henri sem vallotta be a feleségének, miután már az apósék hazaérkeztek felismeri a helyzetet, hogy — az volt az ő első felesége. A kacagtató jelenetek s mondásokkal fűszerezett darab úgy végződik, hogy az após elválk a feleségétől, akit egy régi imádója boldogan vezet immár harmadszor az anyakönyvvezető elé.

Duval Henrit, Janka Sándor adta, meglepő ügyességgel és technikával. Olyan jártassággal s fesztelennül mozgott a színpadon, mintha mindig a világot jelentő deszkákon járt volna. Különösen kellemes érces baritonjával keltett nagy hatást. Különben is kipróbált mükedvelő s készséggel működött közre a közjó érdekében. Partnerei közül az anyós szerepében feltűnően jó alakítást produkált Horthy Etu, ki a mellett, hogy ki tudta aknázni a kínálkozó mulatságos helyzeteket. diszcreten

játszott s nagyon gyakran harsogó derűtséget keltett a nézőtérben. Horthy Jutka, mint Bonivardné kellemes megjelenésével s finom játékával tünt ki. Kitűnően állotta meg a helyét s kitétt magáért Radoné. a Micsey társulatának tagja, ki Diame szerepébe ugrott be. Rutinózott színésznek is dicsőségére való alakítást nyújtott Linner Jenő dr., ki Bourganert, az após szerepét játszotta, oly kiváló humorral s kitűnő maszokban, hogy egy jobb színész is megirigyelhetné a tehetségét. Egy braziliai nagybácsiból igen jót produkált Horthy István, míg Buzinkay Gyula helyesen állította elénk az imádó szerepét. Bájosak voltak Gyórfly Margit és Kovács Margit mint szobaleányok s nagyon ügyesek Matavovszky István mint hordár s Holcer Sándor mint földmives. Általában jó volt mindenki s egy kellemes est emlékével távozott el a nagyszámu közönség. Az előadást hajnalig tartó tánc követte.

A vasárnapi mükedvelők Molnár Ferenc kacagtató bohózatát „A doktor ur“-at játszották el szép sikerrel. A darabot nagyon jól ismerheti a közönség. A Krémer társulata eljátszotta egyszer s könyvalakban is népszerűsége tette szert. Olyan darab, melyben dacára, hogy az egész helyzet komikumon alapul, a szerepek eljátszásához értelmesség, tanulmányozás, és alakítás kell. Tehát nehéz darab, főképp mükedvelőknek, ám a kitűnően megrajzolt alakok s a benne előforduló mulatságos helyzetek lehetővé teszik dilettánsoknak is az eljátszását.

Az előadás előtt azzal fenyegetett meg egy uri ember, hogy ha rosszat találnék írni az előadásról, úgy ők azt tekintetbe sem fogják venni. Ugy látszik félt az esetleges felsüléstől. De hát félelme alaptalannak bizonyult s aggályai eloszolhattak az előadás végén, mert oly nagyszerűen állta meg mindenki a helyét, hogy általános meglepetést keltett.

A címszerepben Pataky Sándor mutattabba mükedvelésre való hivatottságát. Nehéz szerepet vállalt magára, de eltalálta az alaphangot s sikeresen megküzdött vele. A legnagyobb szerep Puz-ér — Szakó Elemér kezében volt. Látszott rajta hogy nem először van színpadon, mert ügyesen mozgott és megfelelő gesztusokat használt. Ügyes mükedvelőnek bizonyult ő is.

Sárkányt Szabó Mariska játszotta rátermettséggel és körültekintéssel.

Lenkét kedves modorával állította elénk, ügyesen sürgött-forgott a színpadon Debreceni Piroska, míg partnere Salamon Aladár, Bertalan jogászt adta megfelelő alakításban és nagyszerű játékkal.

Marosiné Vokány Rózsika adta temperamentummal, Csütöt Kovács Sándor kreálta szép készütséggel Jól domborított Smid Géza mint Cseresnyés. Csinos volt Szabó Zsóka mint szobacicus, de jók voltak a többiek is mind.

Közönség szépen volt, de még többen lettek volna, ha nem előzték volna meg őket, a szombatiak és ha szebb idő lett volna.

Játék után tánc következett, melynek csak a reggel vetett véget.

S. F.

Sirolin

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mindhogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenki
„Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Rapható orvos rendelésre a gyógyszerárh-

ban. — Ára üvegenként 4.— k. rona.

VEGYES HIREK.

— **Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik az előfizetési díjat még nem küldték be, sziveskedjenek azt mielőbb hozzánk juttatni, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.**

— **Áthelyezések.** Karsay Emil helybeli áll. főgimn. tanár, saját kérelmére a zsolnai áll. főreáliskolához helyeztetett át, helyére Haba Ferenc zsolnai főreáliskolai h. tanár jön. — A vallás és közoktatásügyi miniszter Matavoszkai Béla jelenleg sárosmegyei, volt beregi kir. tanfelügyelőt Zólyom vármegyébe helyezte át.

— **Anyakönyvvezető.** A belügyminiszter Beregvármegyében a beszkiidi anyakönyvi kerületbe Wladimir Jenő segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

— **Kirendelés.** A földmivélsügyi miniszter Dorcsák Ede dr.-t miniszteri fogalmazó gyakornokká nevezte ki és a munkácsi min. kirendeléshez rendelte ki szolgálat-tételre.

— **Betöltetlenül maradt állatorvosi állás.** Ungvár városánál szervezett állatorvosi állásra a választás július 31-én lett volna, a kijelölt bizottság azonban a pályázó három állatorvos egyikét sem jelölte a választásra, mivel a községi törvény által kívánt 24 éves kort egyikük sem töltötte be s a pályázati feltételekben kiírt két évi állatorvosi gyakorlatot nem igazolták.

— **Szőlőbirtokosok figyelmébe.** A folyó évben a szőlőkben több helyütt fellépett a szőlőfürtökön és szőlőbogyókon a peronoszpora és néhol igen érzékeny károkat okozott. Ismertető jele, hogy a szőlőszemek behorpadna, utóbb megbarnulnak s vagy lehullnak, vagy elrothadnak. Olyan szőlőkben is felléphet, melyek elégszer és rendszeresen lettek permetezve, miután a rézgálicoldat folyadék a bogyók peronoszpora betegsége ellen nem védi meg a fürtöt és bogyót, mert azokra nem tapad. E helyett szükséges, hogy a fürtöket beporozzuk egy erre a célra szolgáló kis fújtató segítségével rézkénporral, (de nem kénporral. Ebből egy kat. holdra 3-4 kgr. szükséges. Természetesen ezen munkálatot akkor kell végezni, amikor még nem lépett fel nagy mértékben a baj, mert különben már igen keveset segíthetünk szőlőnkön. Részletes felvilágosítással szolgál, illetőleg erre vonatkozólag a m. kir. földmivélsügyi minisztérium által kiadott utmutatási füzetet egy levelező lapon eszközölt megkeresésre minden érdeklődőnek díjtanul megküldi a munkácsi szőlőszeti és borászati kerületi felügyelőség. Ezenkívül némely szőlőben, különösen ott, ahol erős jégverés volt, nagymértékben pusztit a coniothyrium diplo-dieia nevű gomba által okozott „white rot” nevű szőlőbetegség, amely felismerhető arról, hogy a szőlőbogyó a nyelénél kezd rothadni, amely rothadás körkörösén tovább megy és utóbb az egész bogyó sötétbarna színű és bibircsós borszerű kinézetű nyer. Ez ellen egyedüli védekezés még ez ideig a megtá-

madott bogyók és fürtök leszedése és elégetése.

— **A Borzsa-völgyi vasut.** A Dolha-Beregszász—nagyszőlősi vasut ügyében már az ugoccai Salánk és Alsókaraszló községek is megszavazták a hozzájárulást s így a vasut létesítése, amennyiben Ugocsa vármegye minden körülmények között meg fogja szavazni quótáját, perfekt dolognak tekinthető.

— **Táncmulatság.** Mezőkaszonyban f. hó 19-én Buttykay Ferenc dohány pajtájában jótékony célú nyári táncmulatság lesz, melyre a résztvenni óhajtókat ez uton is meghívja a rendezőség.

— **Tüzek.** Mult hó 24-én Logojda Ferencnél Beregsárréten tűz ütött ki s oly rohamosan terjedt, hogy minden oltási kísérlet sikertelenné bizonyult. Károsultnak nem csak háza, hanem melléképületei s az azokban felhalmozott termények is oda veszték. A csendőrség nyomozása során kiderült, hogy a tüzkárosult 19 éves fia gondatlanságából keletkezett, amennyiben a csűrben pipára gyújtott és a gyufát ott eldobta. A kár mintegy 6-7000 koronára tehető, amely részben biztosítás által megtérül. — Tiszaujlakon f. hó 1-én kétszer is megkongatták a vészharangot. Az egyik tüzet sikerült lokalizálni, míg a másik tüzeset 4 házat hamvasztott el.

— **Előleges jelentés.** E napokban a Stutzbart műlovarda 20 idomított lóval és 40 elsőrangú művész és művésznőkből álló tarsiulatával rövid időre városunkba fog érkezni.

— **Gomba-mérgezés.** Szirka Miklósné ungvári napszámosnő az erdőn gombát szedett s azt megette. A gomba mérges volt s a hatása jelentkezett ugyan, ő azonban csak harmadnap vett orvosi segílyt igénybe, amikor már rajta segíteni nem lehetett s mult hó 30-án nagy kínok között meghalt.

— **Ritka természeti tűnemény** tanui voltak július 30-án Ungvár azon lakói, akiket utjok a délutáni órákban a szőlőhegyek, vagy a szobranci-ut felé vezetett. Ugy 6 óra táján ugyanis Szobranci irányában a magas Tátra egész heglánca tűnt elő fönt a magasban s a Lomnici-csucsól a Krivánig az egész hatalmas hegytömeg oly tisztán volt látható, akár csak egy jól sikerült, óriási méretű képen. Aki csak egyszer látta is a Tátravidéket természetben, azonnal ráismert a képre, melyet a légtükörzés varázsolt oly nagy távolságból Ungvárig. Sajátságos az is, hogy a hegyóriások a rekkenő hőség dacára is téli mezben jelenek meg, vagyis úgy tűntek föl, mintha teljesen hóval lettek volna borítva. E ritka természeti tűnemény mintegy fél órán át volt látható, a hőség csökkenésével aztán alig észrevehető gyorsasággal eloszlott.

IRODALOM.

Szegény költő, árva lélek . . .

Irta: Löw Zoltán.

Emeletes kis szobában,
Elmerülve bánatában,
Halkan jajgat, lassan sirva,
A költő ki nyomorát írja.

Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek.

Szive, lelke telis-teli,
Gyomra üres, éhség eszi,
Megroskadna, meg is halna,
Büszkesége, vágya tartja.
Szegény költő, árva lélek.
Szomoruan el el nézlek . . .

Nincsen atyja, nincsen anyja,
Sem barátja, sem kabátja,
Nagy hidegtől teste fázik,
Szeme éhségtől káprázik,
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

Emberektől elhagyatván,
Árván áll ő, nagyon árván,
Csak egy remény vigasztalja:
Majdan fedt őt is hantja.
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

A nyomortól sanyargatva,
Reményétől már megfosztva,
Vadul ordít ketrecében,
Mint vadállat éhségében.
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

Sopánkodik, siránkozik,
Tüzet szórva káromkodik:
„Bitang világ, pfuj! Égjen meg
Engem ugysem, sosem ért meg.
Szegény költő, árva lélek.
Szomoruan el el nézlek . . .

Magánkívül fájdalmában,
Elsüllyedve nagy bujában,
Csak úgy tombol vad kinjában,
Köröskörül szobájában.
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

És hirtelen sovány ujjá,
A lámpa szürke porába,
E szavakat hévvel írja:
„Világ népe, bitang sarja!”
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

Idővel rajt gondolkodni,
Fájón kezd ő mosolyogni,
Összecsapja két tenyerét:
„Mi az? Oh! A lámpa megért!”
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

Költő esze elgázolva,
Szive, lelke letiporva,
Lantja rozsdál, nem hangzik már,
Neki többé nem virul nyár.
Szegény költő, árva lélek,
Szomoruan el el nézlek . . .

„ANGYAL” gyöngyvirág-crém.

Hozzávaló szappan ára 1 korona.

Szeplőt, májfoltot és mindennemű arctisztatlanságot pár nap alatt eltüntet az „ANGYAL” GYÖNGYVIRÁG-CRÉME a bőrnek fehér, üde szint kölcsönöz.

Kapható: Reichard Jenő „Angyal” gyöngyvirág-crém. Gyöngyvirág hölgypor ára 1 kor.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Ikt. 5735./1903. tk.

Hirdetmény.

A beregszászi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tételük: miszerint a nagykeroly-mátészalka-csapi h. é. vasut számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére tüzetik ki, ugymint: Vasárosnamény községre nézve **1906. augusztus hó 27-nek d. e. 10 óra**: Vasárosnamény vasúti állomásra.

Az érdekeltek felhívattak, miszerint netalán észrevételeiket a fentebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszték, különben a kisajátítás és a felvett térképet, úgy a feljegyzett szolgálalmak s jogosultságuk iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhívattak mindazok, akik a fentebbi határokból a megnevezett vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármely cím alatt igényt tartanak: ezeket 1906. évi szeptember hó 15-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők, észrevételére s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, akinek neve re és amely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezen kívül a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Beregszász, 1906. július 24.

A kir. törvényszéknel, mint tkvi hatóságnál.

Szilágyi, kir. tvszéki bíró.

125/1906. v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a budapesti kerületi törvényszék 11605/1906. számú végzése által Umráth és társa cég végrehajtató javára Szarka Károly ellen 660 k. tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 1300 koronára becsült vetőgép, kocsiszeke, ló és lószerszámű álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottak.

Mely árverésnek a beregszászi kir. járásbíró V. 1325/1906. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Tivadaron alperesnél leendő eszközzésére **1906. évi augusztus hó 24-ik napjának d. u. 3 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is el fognak adni.

Felhívattak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztést követő naptól számítatik.

Kelt Beregszászban, 1906. augusztus hó 26-án.

Schuller, kir. bír. végrehajtó.

Szőlő-sajtók Gyümölcs-sajtók

„HERKULES” kettős nyomószerkezettel kézi hajtásra

Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára
Gyümölcs-zuzók, szőlő-malmok, bogozó-gépek

**Teljesen felszerelt
SZÜRETELŐ KÉSZÜLÉKEK** állandóan és kocsira szerelve

Lé-sajtolók, bogozó-órlók.

Aszaló-készülékek, gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámozó és vágógépek.
Szabad, önműködő, hordozható és szállítható

„SYPHONIA”-permetezők, szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegecs permetezésére.

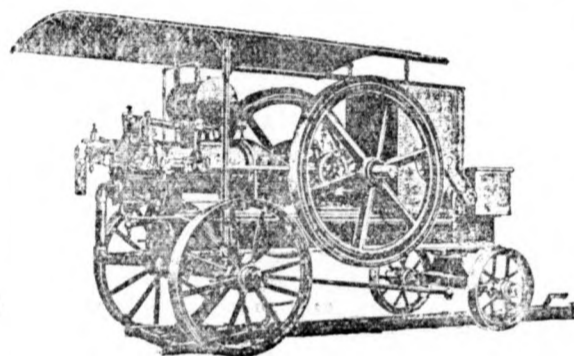
Szőlő-ekék gyártanak és szállítanak jótállás mellett különlegességként legújabb szerkesztés szerint

Mayfarth PH. és Társa

gazdasági gépgyárak vasöntője és gőzhámorai által **BÉCS** II/1 Taborstrasse 71.

Kitüntetve 550 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képeiselő és vizontelárusítók kerestetnek

Cséplési és * * *

* gazdasági célokra

legjobban bevált

benzin- * * *

* **motorok.**

Ipari és malomhajtásra legolcsóbb üzemű

szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók

BECK és GERGELY motor- és gépgyárában

BUDAPEST, V., Váci-ut 12.

Új cserépkályha raktár!

Van szerencsém a nagyérdemű t. vevő közönség becses tudomására adni, hogy az **Első Magyar Szilácsi cserépkályha gyárnak** a képviselőt megkaptam s ezután állandó nagy választékban tartok tűzálló Chamotte anyagból gyártott díszes

cserépkályhákat és kandallókat

minden színben és minden kivitelben s azokat kiváló jutányos áron fogom b. vevőim rendelkezésére bocsajítani.

A gyári szerejőm által felállított kályhák használhatóságáért felelősséget vállalok.

Kívánatra mintákkal és költségvetéssel szívesen szolgálok. Raktár saját házamban nagypiacra a hol felállított kályhák megtekinthetők.

B. pártfogásukat kérve maradtam tisztelettel

Blum Lajos,

vaskereskedő Beregszász.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Régi kályhák átrakását és javítását vállalom.

Gimnáziumi tanulók

az 1906/7. tanévre

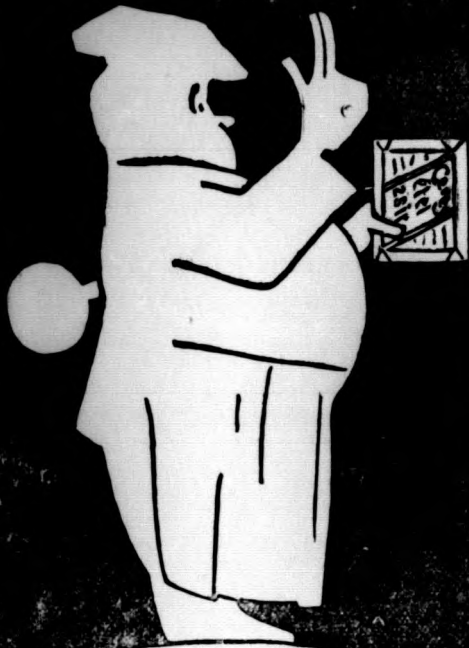
teljes ellátásra

elfogadtatnak.

Varga Pál

Bethlen-u. 8. sz.

13

Legjobb a maga nemében a

„Ceres“-
étel-zsir

friss kókuszdiókból!

Schicht György, „Ceres“ táp-
szerművek osztálya Aussig E/m.

Szatmári Bank

Részvénytársaság

Szatmáron, (Deák-tér 29. szám),
a legkedvezőbb feltételek mellett
nyújt

* törlesztéses *
jelzálog kölcsönöket

földbirtokra, házakra 10 évtől 65
évig terjedő időre 4°/o-os zálogle-
vel alapon.

A kölcsönök árfolyam-külön-
bőzet levonása nélkül kész-
pénzben is folvosítottatnak.

Tudakozódásokra nyomban kime-
ritő választ adunk.

Szatmári Bank Részvénytársaság.

Válto létszámítás mérsékelt kamattal mellett.

Betétek legelőnyösebb kamatozása.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA
**ETERNIT
PALA**

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Elárusító hely:

ROTH KÁROLY Mezőkaszony.
FUCHS és BLUM Beregszász.
WEISZ LAJOS Bátyu.
KRAUSZ és TSA Nyirmada.

Az eperjesi népbank
KÁLYHAGYÁRA

ajánlja a legjobb hírnévnek s mindenütt közkedveltségnek örvendő
tűzálló fehér chamotte-agyagból gyártott
kiváló minőségű diszes kiállítású
cserépkályháit és kandallóit
felette jutányos árban.

A gyári szerelőnk által felállított kályhák használhatóságáért és jó-
ságáért feltétlen felelősséget vállalunk.

Kizárólagos képviseletünk és raktárunk MARKOVICS
JÓZSEF urnál Beregszász Andrassy-utca 19. szám alatt. —
Képviseletünk kívánatra mintákkal és költségvetéssel szolgálhat.

* * Régi kályhák átrakása és javítása jutányosan eszközöltenek. * *

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlhatunk:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-csaplógépek, lóhere-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecsakavágók, répavágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Hirdetések felvételnek

gen jutányos áron lapunk kiadókataláiban.